

**“ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNGA
QARATILGAN KREATIV G'OYALAR, TAKLIFLAR VA YECHIMLAR”
MAVZUSIDAGI KO'P TARMOQLI 36-SONLI RESPUBLIKA
ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYADA FAOL ISHTIROK ETGANLIGI UCHUN**

BABAYEVA VASILA TASHPULATOVNA

SERTIFIKAT

BILAN TAQDIRLANADI

1.05.2022

SANA

**BOSH MUHARRIR:
U. MAQOSUDOV**

**“ZAMONAVIY TA’LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNGA
QARATILGAN KREATIV G’OYALAR, TAKLIFLAR VA YECHIMLAR”
MAVZUSIDAGI KO’P TARMOQLI 36-SONLI RESPUBLIKA
ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYADA FAOL
ISHTIROK ETGANLIGI UCHUN**

BABAYEVA VASILA TASHPULATOVNA

**ZAMONAVIY TA’LIM TEXNOLOGIYALARI
YORDAMIDA OLMON TILINI O’RGANISH**

NOMLI MAQOLASI BILAN ISHTIROKI UCHUN

DIPLOM
BILAN TAQDIRLANADI

1.05.2022

SANA

**BOSH MUHARRIR:
U. MAQSUDOV**

KONFERENSIYA

**"ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMINI
RIVOJLANTIRISH VA UNGA QARATILGAN
KREATIV G'OYALAR,
TAKLIFLAR VA YECHIMLAR"**

@bestpublication

Street: Alisher Navoiy

FARG'ONA 2022

«BEST PUBLICATION»

Ilm-ma'rifat markazi

**“ZAMONAVIY TA’LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNGA
QARATILGAN KREATIV G’OYALAR, TAKLIFLAR VA YECHIMLAR”
MAVZUSIDAGI 36-SONLI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ON-LINE
KONFERENSIYASI
MATERIALLARI TO’PLAMI
1-MAY , 2022-YIL**

36-SON

**“DEVELOPMENT OF A MODERN EDUCATION SYSTEM AND CREATIVE
IDEAS FOR IT, REPUBLICAN SCIENTIFIC-PRACTICAL ON-LINE
CONFERENCE ON "SUGGESTIONS AND SOLUTIONS"**

1- MAY 2022

PART-36

INDEX COPERNICUS
INTERNETION

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
eLIBRARY.RU

doi digital object
Identifier

 Google

 CYBERLENINKA

Ushbu to‘plamda “Zamonaviy ta’lim tizimini rivojlantirish va unga qaratilgan kreativ g’oyalar, takliflar va yechimlar” mavzusidagi 36-sonli Respublika ilmiy-amaliy on-line konferensiyasiga kelib tushgan tezis va maqolalar o‘rin olgan.

Mazkur ilmiy-amaliy on-line konferensiyada zamonaviy ta’lim tizimini rivojlantirish jarayonida innovatsion ta’lim texnologiyalarini joriy etish va loyihalashtirish, integratsion ta’limni rivojlantirishda yo‘nalishlar bo‘yicha kreativ g’oyalar, takliflar va yechimlarni amalga oshirish maqsad qilib olingan. Mazkur Respublika ilmiy-amaliy on-line konferensiya materiallaridan OTM professor-o‘qituvchilari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari va umumta’limmaktabo‘qituvchilari, mustaqil tadqiqotchilar, magistrantlar, ilmiy xodimlar, iqtidorli talabalar hamda shu sohada ilmiy ish olib borayotgantadqiqotchilar foydalaishlari mumkin.

Eslatma! Konferensiya materiallari to‘plamiga kiritilgan maqolalardagi raqamlar, ma’lumotlar haqqoniyligiga va keltirilgan iqtiboslar to‘g‘riligiga mualliflar shaxsan javobgardirlar.

TAHRIRIYAT

Bosh muharrir

Maqsudov Ulug'bek Qurbonovich

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori PhD

Mas'ul muharrir

Yusufjonov Quyoshbek Komiljon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti

Mas'ul kotib

Xasanov Tursunali Xaydarali o'g'li

Marg'ilon shahar I umumiy o'rta ta'lim maktabi o'qituvchisi

Nashrga tayyorlovchi

Qobilova Saidaxon Muahhamdjon qizi

Farg'ona davlat universiteti

Salomov Shoxabbos Nozimjon o'g'li

Andijon Davlat Tibbiyot Instituti „ Davolash ishi " fakulteti talabasi

Tahrir kengashi a'zolari

Mo'minov Qobiljon Qodirovich

Fizika-matematika fanlari doktori professor

Sultonali Mannopov

O'zbekiston xalq artisti, professor

Tuychiyeva Inoyat Ibragimovna

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori

Nikadambayeva Hilola Batirovna

Uzbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar

universiteti, Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent

Pirimov Akram Pirimovich

Navoiy davlat pedagogika instituti, dotsent

Shodiyev Furqat Davranovich

Navoiy davlat pedagogika instituti, Texnika fanlari nomzodi,

Dotsent

Qurbonova Muqaddas Omonovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Otaqulov Fozil Sobirovich

Geografiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Aslanov Xakimjon Ro'ziboyevich

FarDU, Harbiy ta'lim fakulteti Umumqo'shin tayyorgarligi

sikli boshlig'i, podpolkovnik

Karimov O'lmasbek Umaraliyevich

FarDU o'qituvchisi

Arslonov Zarifjon Zokirjon o'g'li

Imom Moturidiy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi yetakchi ilmiy

xodimi

Zaparov Abduqaxxor Abdumalikovich

Andijon davlat universiteti Umumtexnika fanlari kafedrası professori

texnika fanlari doktori

**“ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNGA QARATILGAN KREATIV G'OYALAR,
TAKLIFLAR VA YECHIMLAR” MAVZUSIDAGI 36-SONLI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ON-LINE
KONFERENSIYASI**

<i>TAXALLUS NIMA?</i>	
Oxunova Mo'tabaxon Djo'rayevna <i>BOSHLANG'ICH SINFLARDA O'QISH DARSLARINI DIDAKTIK O'YINLAR ORQALI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI</i>	220
Rasulova Feruzaxon Xoshimjon qizi <i>TA'LIM JARAYONIDA ELEKTRON MULTIMEDIALI O'QUV QO'LLANMALARIDAN FOYDALISHNING AFZALLIKLARI</i>	223
Boltayeva Dilafza Jumaqulovna <i>BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLOVCHI OMILLARNING YAIMGA TA'SIRI VA PROGNOZ VARIANTLARI</i>	226
Abduxalimova Go'zal Hazratqulovna <i>PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING TA'LIMDAGI O'RNI VA AHAMIYATI</i>	228
G'aniyeva Hulkar Safarovna Bozorova Rayhon Sadullayevna <i>ONA TILI VA ADABIYOT DARSLARIDA NUTQIY MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH</i>	231
Babayeva Vasila Tashpulatovna <i>ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA OLMON TILINI O'RGANISH</i>	234
L.Yunusov., G.Abdurasulova., A.Zaynabiddinov., Sh.Adizov <i>VINCE ERECTA O'SIMLIK TURIDAN AJRATIB OLINGAN KOPSININ VA NI-ATSETIL KOPSININ ALKALOIDLARINI AORTA SILLIQ MUSKULINING SARKOPLAZMATIK RETIKULUM Ca²⁺-TASHISH TIZIMLARIGA TA'SIRI</i>	237
Raxmatova Ra'no Baxromboyevna <i>BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARIGA MATEMATIKA FANINI O'QITISHDA OG'ZAKI, KO'RSATMALI VA AMALIY METODLAR.</i>	238
Джаксымуратов К.М Кадырбаев А <i>СОВРЕМЕННЫЕ АНТРОПОГЕННЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ ПРИРАНИЯ</i>	240
Eshmurotova Gulshod Norboyevna <i>MAKTABGACHA YOSH DAVRIDAGI BOLALARNING BILISH JARAYONIDAGI XUSUSIYATLARI</i>	243
SHeraliyev Lazizbek Nodirbek o'g'li SHeraliyeva Maftunaxon Maqsudali qizi <i>ATROF-MUHITNI MUHOFAZA QILISH TO'G'RSIDA CHORA TADBIRLAR</i>	245
Tajiboyeva Gavhar Yusupovna <i>BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIKADAN SINFDAN TASHQARI ISHLARNI TASHKIL ETISH</i>	248
Sobirova Dilnoza Nasrilloevna <i>BIOLOGIYANI O'QITISHDA O'QUVCHILARDA MUSTAQIL FIKRLASHNI TARKIB TOPTIRISH.</i>	251
Payzullayeva Feruza Ramazonovna <i>ADABIYOT DARSLARIDA ASARLAR YUZASIDAN TUZILGAN SAVOLTOPSHIRIQLAR USTIDA ISHLASH.</i>	253
KarimovaUmida <i>DIFFERENCES IN AMERICAN AND ENGLISH VOCABULARY</i>	255
Ачилова Мадина Шерзод кизи <i>ҚИЕСИЙ ТИПОЛОГИЯДА ҚЎЛЛАНИЛИШГА БАҒИШLANГАН ЗАМОНАВИЙ ДАРСЛИКЛАР ЯРАТИШНИНГ АҲАМИЯТИ</i>	258
Tayrov Kudiya Baxtiyar uli <i>MUZEYLAR ELEKTRON ARXIVINI SHAKILLANTIRISH</i>	261
Ibragimova Dilrabo Abdug'aniyevna <i>TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISHDA KOMPETENSIYAVIY YONDASHUVLAR</i>	263
Yuldasheva Sevara Po'latjonovna <i>TARIX DARSINI O'QITISHDA INTERFAOL USUL VA TEXNOLOGIYALAR</i>	265
Yaxshiboyeva Damira Tolib qizi <i>BO'LAJAK BIOLOGIYA O'QITUVCHILARINING BIOTEXNOLOGIYA FANIDAN MUSTAQIL O'QUV FAOLIYATINI TASHKIL ETISHDA AXBOROT-TA'LIM MUHITINING IMKONIYATLARI</i>	268
Kiyamova Zilola O'rinboyevna <i>TARIX FANINING O'QITILISHIDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR</i>	271
Mardonov Amirjon Suxrobovich <i>SEGNETOELEKTRIKLARDA FAZAVIY O'TISHLAR</i>	274
Mavlonova Mamlakatxon Alifjonovna <i>ANVAR OBIDJON SHE'RLARIDA BOLALAR DUNYOSI</i>	279
SHeraliyeva Shoiratulkunovna Abdurahmonova Zilola <i>PROBLEMS, SOLUTIONS AND PROSPECTS IN TRANSLATION STUDIES</i>	282
Turayev Adhamjon Abdullayiz o'g'li Eshbo'riyev Javohir Bobomurot o'g'li Xolboyeva Rayxon Saparali qizi Do'styorov Manguberdi Abdurazzoq o'g'li	286

ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA OLMON TILINI O'RGANISH

Babayeva Vasila Tashpulatovna

*BuxDU, Tabiiy yo'nalishlarda chet tili kafedrası
katta o'qituvchisi*

Annotatsiya : *Paradigma tushunchasi grekcha paradeigma so'zidan olingan bo'lib, namuna degan ma'noni anglatadi. Hozirgi tulshunoslikda esa u majmua, uyushma ma'nolarida ham faol qo'llanilmoqda. An'anaga ko'ra barcha tillar lug'aviy birliklarning ma'no munosabatlariga ko'ra paradigmasi tiplari sinonimiya, antonimiya, omonimiya, polisemiya va so'z oilalari deb e'tirof etiladi. Zamonaviy lingvistikada sinonimlar paradigmatic va sintagmatic nuqtai nazardan tasnif qilinadi.*

Kalit so'z: *Paradigma, lug'aviy birliklar, sinonimiya, antonimiya, omonimiya, polisemiya, semantika.*

Oliy ta'lim muassasalarida chet tillarni o'qitishda talabaning leksik minimumini oshirib borish asosiy maqsaddir. Lug'aviy birliklar o'ziga xos sistemaga ega bo'lib, doimo bir – biri bilan turli munosabatda birliklar semantikasida «yorishadi», sistemalashadi. Ana shunday sistemalashgan munosabatlardan biri birliklarning ma'no paradigmasidir. Paradigma tushunchasi grekcha paradeigma so'zidan olingan bo'lib, namuna degan ma'noni anglatadi. Hozirgi tulshunoslikda esa u majmua, uyushma ma'nolarida ham faol qo'llanilmoqda. An'anaga ko'ra barcha tillar lug'aviy birliklarning ma'no munosabatlariga ko'ra paradigmasi tiplari sinonimiya, antonimiya, omonimiya, polisemiya va so'z oilalari deb e'tirof etiladi. Zamonaviy lingvistikada sinonimlar paradigmatic va sintagmatic nuqtai nazardan tasnif qilinadi.

Jahon ilm-fani taraqqiyotidan xabardor bo'lish va tajriba almashib turish chet tillarni o'qitishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish juda muhimdir. Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining ta'lim sohasiga kirib kelishi tarbiyachi va pedagoglarga ta'lim mazmunining barcha bo'g'inlari va bosqichlari, ularning maqsadi, mazmuni, shakli va usullarini takomillashtirish imkonini berdi.

Paradigmatic-sintagmatic sinonimlar. Bularga absolyut sinonimlar, masalan, Aufo-Kraftwagen, hamda semantik sinonimlar, masalan tapfer-furchlos kiradi. Sintagmatic sinonimlar faqat ba'zi kontekstlarda ko'rinadi. Ular haqiqiy sinonimlar emas. Masalan, Goethe-Dichter-Verfasser.

Paradigmatic sinonimlar turiga semantikasi kuchaytirilgan stilistik sinonimlar, masalan, groß-rießig-kolossal, emotsional jilosi kuchaytirilgan sinonimlar Gesicht-Fratze-Visage kabilar mansubdir. Xerbeot Gyornier va Gyunter Kempkellar tomonidan 1999 yili chop etilgan «Wörterbuch. Synonyme» lug'atida hozirgi zamon olmon tilida qo'llanilib kelinayotgan sinonim so'zlarning lug'atshunoslik nuqtai nazaridan yangicha, to'liq namunalari berilgan.

Multimediya vositalari – bu insonga o’zi uchun tabiiy muhit: tovush, video, grafika, matnlar, animatsiya va boshqalardan foydalanib, kompter bilan muloqotda bo’lishga imkon beruvchi texnik va dasturiy vositadir. Bu mavzuni tushuntirish jarayonida multimediya vositalaridan foydalanilsa talabalarning leksik minimumini oshirib borish 90% tezlashadi. Bu vositalardan ma’ruza davomida foydalanilsa nemis tilidagi yangi so’zlarni talabaga tushuntirib berish va talaba tushunib olishi ancha yengillashadi. Til birliklarining o’zaro zid ma’nolarini anglatishga ko’ra guruhlashishi hodisasi antonimiya deyiladi. Antonimiya hodisasi barcha so’z turkumlariga xos. Masalan, Erfolg-Mißerfolg, Reichtum-Armut, stehen-sitzen.

Polisimeyada birdan ortiq ma’noni anglatuvchi bir so’z haqida gap yuritilsa, omonimiyada shaklan teng keladigan birdan ortiq so’z haqida gap ketdi. Omonimlar tovush tomondan bir xil, ma’no tomondan esa har xil til birliklaridir. Masalan: Star a) Singvogel b) berühmt, beliebt Darsteller, Singer c) Augenkrankheit. Nutq jarayonida omonimiya turli tillarda turli maqsadlarda qo’llanishi haqida U.Tursunov shunday yozadi:

«... omonimiyada maxsus poetik janr-tuyuq tuzilishda keng foydalaniladi. Ma’lumki, tuyuq xalq og’zaki ijodida ham, klassik va hozirgi adabiyotda ham alohida o’rin egallaydi. Askiya ham omonimiyadan juda ustalik bilan foydalanishini talab qiladigan janrdir».

Nemis tili sinonim, antonim, omonimlarga boy va bular nuqtani rang-barang jilolantirish fikr va hissiyotning nozik tomonlarini ifodalashda katta ahamiyatga ega. Bu mavzuni tushuntirish jarayonida o’z ichiga ixtiyoriy matnni ma’lum bir xarakterdagi rasmni, xarakterlanuvchi o’yinlarni, ovozni, jadvallarni, grafiklarni, olgan slayddan foydalanish, namoyish jarayonida o’qituvchi har bir slaydni o’z nutqi bilan to’ldirib borishi talabada ko’proq ma’lumotlarni eslab qolish va tushunish imkoniyatini yaratadi. Nemis tilini o’qitishda zamonaviy ta’lim texnologiyalaridan axborotlarni to’plash va saqlashda EHM imkoniyatlari bilan to’la tanishish, nemis tilini nihoyatda tez o’rgatuvchi programmalarni tinglashi va ko’rishi natijasida kompyuter bilan mukammal muloqot ko’nikmasiga ega bo’lish, talabalarning ijodiy fikrlashi, har bir so’zlarni xotirada saqlab qolish, turli holatlarni tez ilg’ay olish, nutqni ravon o’stirish, intellektual rivojlanishini ta’minlash, tili o’rganilayotgan mamlakat haqida dastlabki tasavvurlarning shakllantirishda, alfavitni, har bir so’zning ma’no va tarjimasini, so’z va so’z yasovchi qo’shimchalarni sinonimlar, omonimlar, antonimlarni o’rganishda muhim vosita maqsadlarda foydalaniladi.

ADABIYOTLAR RO’YXATI:

1. O’zbekiston milliy ensiklopediyasi. Davlat ilmiy nashriyoti, 2002.
2. H.Görner, G.Kempcke. Wörterbuch. Synonyme. München, 1999.
3. U.Tursunov va b. Hozirgi o’zbek adabiy tili. T., 1965, 148 b.
4. Tashpulatovich, B. M. . (2021). Using Multimedia Technologies in Teaching Foreign Languages. Middle European Scientific Bulletin, 12, 64-67.
5. Babayev Makhmud Tashpulatovich, Babayeva Vasila Tashpulatovna. USE of Proverbs, sayings and Expressions in teaching German. International Engineering Journal for Research&Development Vol.6. 2021. 52-56.

6. BV Tashpulatovna, MM Halimovna, BM Tashpulatovich -Chet Tili O'qitishda O
'Yin-Mashqlarning Roli " ONLINE-CONFERENCES" PLATFORM, 2021. 139-144
7. VT BABAYEVA, MT BABAYEV, S SobirovnaRAJABOVA STUDYING A
FOREIGN LANGUAGE E-Conference Globe, 7-13